

Szakiskolás diákok kábítószer-fogyasztása Moldova Köztársaságban

Zepca Victor¹, Bahnarel Ion¹, Ábrám Zoltán²

¹Népegészségügyi Nemzeti Központ, Kisinyov, Moldova Köztársaság, ²Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem, Közegészségtani Tanszék

Consumul de droguri de către elevii școlilor secundare profesionale din Republica Moldova

Pe un lot de 774 elevi ai școlilor secundare profesionale (fete – 345, băieți – 429) s-a efectuat chestionarea anonimă, referitoare la consumul de droguri și motivele principale declarate de către elevi, care justifică acest consum. Studiul efectuat a arătat că consumul de droguri de către elevi este, ca regulă, ocazional; majoritatea elevilor au încercat pentru prima dată un drog în perioada aflării la studii în școala secundară profesională; experiența consumului de droguri este mai mare în rândul băieților comparativ cu fetele; consumul de droguri în rândul băieților, care sunt din localitățile urbane, este mai mare comparativ cu cei din mediul rural; majoritatea celor ce s-au drogat în ultimele 30 de zile, declară că drogarea a avut loc la școală; marijuana (hașiș, canabis, iarbă) este cel mai frecvent drog consumat de către elevi; fumatul este principala cale de administrare a drogurilor de către elevi; localurile unde se droghează elevii sunt: discoteca, barurile, restaurantele, incinta școlii, pe stradă, în parc; cel mai frecvent elevii consumă droguri împreună cu prietenii sau colegii; majoritatea elevilor, ce s-au drogat, obțin drogurile de la prieteni.

Cuvinte cheie: elevi, școli profesionale, consumul de droguri

Drug use by pupils of secondary vocational schools in Republic of Moldova

A group of 774 students in secondary vocational schools (girls – 345, boys – 429) was anonymously questioned on drug abuse and the main reasons reported by students, which justify their consumption. The study showed the following: drug consumption by students is occasional; most of the students first tried a drug during their vocational secondary school studies; the experience of drug use is higher among boys than girls; drug use among boys who are from urban areas is higher than those living in villages; most of which used drugs in the past 30 days, they did this at school; marijuana (hashish, cannabis, grass) is the most common drug used by students; smoking is the major route of drug administration; pupils use drugs when they are in discos, bars, restaurants, school premises, streets, parks; most often students use drugs with friends or colleagues; the majority who have been drugged, get drugs from friends.

Keywords: students, vocational schools, drug consumption

Orvostudományi Értesítő, 2011, 84 (1): 38-40

www.orvtudert.ro

A serdülőkor az élet kiemelten érzékeny szakasza. Ilyenkor a fiatalok olyan sajátságos egészségügyi problémákkal szembesülnek, mint a véletlenszerű sérülések (közuti és otthoni balesetek, fulladás, mérgezés), gyilkosság és öngyilkosság, alkoholfogyasztás, szerabúzus, serdülőkori depresszió, szexuális úton terjedő betegségek, előnytelen táplálkozási szokások, stressz stb. A káros viselkedési formák és szokások jobbításának feltétele egyrészt a hiteles felvilágosítás, másrészt megfelelő bio-pszicho-szociális attitűd kialakítása [6, 7].

A fiatalokra vonatkozó viselkedési kockázatok az alábbiak szerint rangsorolhatóak: I. Helytelen szexuális szokások, II. Dohányzás, III. Túlzott alkoholfogyasztás, IV. Kábítószer-élvezet, V. Ülő életmód, VI. Agresszív viselkedés [3].

A fiatalok drogfogyasztás egyre fokozottabb rizikótényező a serdülőkorban [5]. A fiatalokat a kábítószer-fogyasztás ártalmaira és hátrányaira kell nevelni már a gyermekkortól kezdve, lehetőleg folyamatosan. A probléma adekvát kezelése csökkenti a kábítószer körül kialakítható vonzalmat és rejtélyt [4].

A kábítószer-fogyasztás vizsgálata az első jelentős

lépés a jelenség negatív hatásának és a káros viselkedési formáknak a kiküszöbölése érdekében. Egy marosvásárhelyi kutatócsoport az elmúlt években több alkalommal végzett életmód-felméréseket, megvizsgálva a középiskolások, valamint a felnőttek kábítószer-használati szokásait [1, 2]. Ezen adatok összehasonlíthatóak jelen tanulmány eredményeivel.

Anyag és módszer

Kérdőíves felmérést végeztünk a Moldova Köztársaságban élő tanulók kábítószer-fogyasztási szokásairól. A mintában 15-19 éves fiatalok szerepeltek, kiemelten a 9. osztályt végzettek, azaz I. éves szakiskolai tanulók. A felmérés összesen 14, három éves képzést nyújtó szakiskolában történt, közülük 2 Kisinyov municípiumban, 12 pedig vidéken. A minta nagysága: 774 személy (345 lány, 429 fiú).

A kérdőív kitért az első fogyasztásra jellemző életkorra, a drogfogyasztás gyakoriságára, a használt kábítószer típusára, a beviteli módra, a fogyasztás indokaira és helyszíneire stb.

Eredmények és megbeszélésük

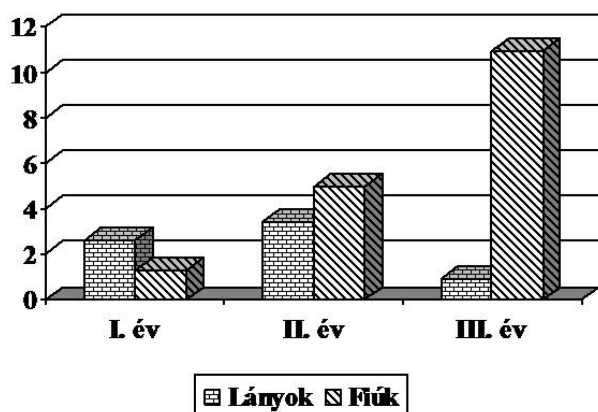
Drogfogyasztási tapasztalattal rendelkezik a megkér-

Dr. Ábrám Zoltán

540139 Marosvásárhely - Târgu Mureș

Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem, Közegészségtani Tanszék, Gh. Marinescu nr. 38

E-mail: abramzoltan@yahoo.com

1. ábra. A szakiskolai diákok kábítószer-fogyasztási szokásai nemek szerint (életprevalencia, %)

dezetek 4,3%-a; a fiúk körében elterjedtebb a kábítószer használata (5,6%), mint a lányok között (2,3%). Az életprevalencia szignifikáns módon növekszik a fiúknál az életkor szerint, 10% feletti a III. szakiskolai osztályban (1. ábra).

Az iskolások többsége legelőször a szakiskolában próbálta ki a szert (a drogfogyasztók 55%-a), míg 45%-uk már az általános iskolás tanulmányai során, 15 éves kor alatt. A drogfogyasztás többnyire alkalmi, azaz a minta 76,5%-ában a megkérdezett szerhasználó összesen 1-9 alkalommal használt bármilyen fajta kábítószer.

Ha nemcsak nemek, hanem egyúttal település szerint is követjük a drogfogyasztást, megfigyelhetjük, hogy az a város lakó fiúk körében nagyobb, mint a vidéken élőkénél (1. táblázat).

A kérdőíves félmérést megelőző 30 napban a mintában szereplők 1,0%-a használt kábítószer: kétharmaduk alkalmi szerűen, míg a többiek rendszeresen, akár napi gyakorisággal. Ráadásul többségük (62,5%) az iskolában használta a szert. Egyébként a mintában szereplők 1,5%-a azt vallotta, hogy az elmúlt évben törvénytelen módon felajánlottak nekik, eladtak valamilyen kábítószer.

A leggyakrabban használt kábítószer a marihuána, amelyet a fiatalok 64,8%-a kipróbált már hasis, kannabisz, fű formájában. Ezt követi a kokain (crack, freebase, por), ecstasy, szerves oldószerek, morfium stb. A drogozást bevallók 21%-a azt is beismerte, hogy legalább 4 típusú kábítószer fogyasztott már életében.

A beviteli módok közül első helyen a dohányzással történő drogbevétel szerepel (68,8%), majd ezt követi a felszívás (18,7%), injekciózás (18,7%), tápcsatornai bevétel (12,5%).

A fogyasztás helyszínét vizsgálva, legtöbben a diszkót, italbárt, vendéglőt jelölik meg a drog kipróbálásának vagy rendszeres fogyasztásának a helyszínéül (53,3%). A fiatalok egyharmada (33,3%) az iskolában vagy annak

1. táblázat. A szakiskolás diákok drogfogyasztása lakóhely szerint (%)

Évfolyam	Vidék				Város			
	Lányok		Fiúk		Lányok		Fiúk	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
I	3	3,8	1	0,9			1	2,6
II	3	3,3	4	4,0	1	4,5	3	7,3
III	1	1,2	6	7,1			9	17,3

közvetlen környezetében jut hozzá, illetve fogyasztja a szert, míg minden ötödik az utcán, parkban, vagyis kint a szabadban.

A kábítószer fogyasztó fiatalok nagy többsége barátjaikkal együtt (88,2%) vagy osztálytársaikkal, iskolatársaikkal együtt (35,3%), közös együttlét során fogyaszt drogot. Szintén a barátok bizonyulnak a kábítószer-beszerzés jelentős forrásának (25% bevallottan). Miközben a kábítószer-fogyasztók 36,4%-a az iskolában bonyolítja le a vásárlást, hozzávetőlegesen egynegyede, 27,3-27,3%-a diszkókban, illetve az utcán, parkban. Legkisebb mértékben magától a terjesztőtől, illetve a gyógyszerházból (9,1%).

Biztató adat, miszerint a drogfogyasztók többsége, 61,1%-a megpróbált már leszokni a kábítószer használatáról.

Máskülönb az első kipróbálást, valamint a további használatot elsősorban a stresszcsoökkentő hatással (35,7%), a kábítószer-használat kellemességével (14,3%) indokolják, miközben a válaszadók közel fele vagy nem válaszol a kérdésre, vagy nem jelöl meg egyetlen indokot sem.

A Moldova Köztársaságban élő fiatalok kábítószerfogyasztására vonatkozó adatok nyilvánvalóan sajátosak, ugyanakkor a marosvásárhelyi kutatócsoport eredményeivel is összevethetőek. Az erdélyi mintában már évekkel ezelőtt több mint kétszeres, 9,4%-os volt azon droghasználó középiskolások aránya, akik valamilyen tiltott, esetleg törvényes szert használtak bódítás céljából. A leggyakoribb két drognak az alkohol-gyógyszer kombináció (4,1%) és a marihuána (3,3%) bizonyult. A kipróbálók közel fele a kortárs csoportban próbált először kábítószerrel.

Következtetések

A diákok drogfogyasztása alkalmi szerűnek bizonyult, többségük a szakiskolában próbálta ki először.

A kábítószer-fogyasztás tapasztalata nagyobb a fiúk körében, főleg a városi környezetben a vidékkel szemben.

Az elmúlt hónapban kábítószer fogyasztók többsége

az iskolában használta a szert, leggyakrabban marihuánát, leginkább dohányzás formájában.

A diákok elsősorban a diszkókban, bárókban, vendéglőkben használtak drogokat, de az iskola környezetében, az utcán, a parkban is.

A drogfogyasztás leginkább baráti, kollegális környezetben történt, a szer beszerzését a legtöbb esetben barátok biztosították.

Irodalom

1. Ábrám Z., Enyedi L., Háromi I. et al. - Erdélyi középiskolások kábítószer-használati szokásainak a vizsgálata, OrvTudErt, 2003, 76 (1): 122-126.
2. Ábrám Z., Finta H., Ábrám N. et al. - A felnőtt lakosság testi-lelki egészsége, a háttértényezők szerepe, OrvTudErt, 2004, 77 (2): 186-190.
3. Mireștean I. M., Irimie S., Pop V. - Factorii predictorii în epidemiologia comportamentală la adolescenți. În: Factorii de risc din mediul de viață în relație cu sănătatea populației, Rezumatele lucrărilor. Iași, 1999.
4. Silberberg K., Korbuly B. - Consumul de droguri. In Vlaicu B.: Comportamente cu risc la adolescenții din județul Timiș, Editura Eurobit, Timișoara, România, 2007, 79.
5. Sion G. - Adolescența – tranziție de la copilărie la maturitate în psihologia vârstelor. Editura Fundației „România de mâine”. București, 2003, 190-204.
6. Vlaicu B. - Comportamente cu risc la adolescenții din județul Timiș, Editura Eurobit, Timișoara, România, 2007, 1-3.
7. Zepca V., Lavric A. - Evaluarea consumului de droguri la elevii claselor 9-12 din Republica Moldova, Sănătate publică, economie și management în medicină, Nr.6, Chișinău, 2007, 119-120.